

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ"

България 4000 гр. Пловдив ул. "ЦарАсен" № 24; Централа: (032) 261 261
Ректор: (032) 631 449 факс (032) 628 390 e-mail: rector@uni-plovdiv.bg

ФИЛОСОФСКО - ИСТОРИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:
(доц. д-р Стойка Пенкова)

Ректор:
(проф. д-р Румен Младенов)

УЧЕБЕН ПЛАН

на специалност «История и културно наследство»
редовно обучение
образователно-квалификационна степен «бакалавър»

Факултет	Философско-исторически
Професионално направление	2.2. История и археология
Специалност	История и културно наследство
Образователно-квалификационна степен	Бакалавър
Професионална квалификация	Историк – специалист по културно наследство и учител по история
Форма на обучение	Редовна
Продължителност на обучението	4 години (8 семестри)
Утвърден с протокол на АС	№10/29.04.2024 г.
Приет с протокол на ФС	№190/15.04.2024 г.
Влиза в сила от:	За I и II курс през уч. 2024/2025 г.

Анотация

Обучението в специалност „История и културно наследство“ е в синхрон със съвременните тенденции в развитието на историческото академично образование и особения интерес през последните десетилетия към културното наследство — в национален и международен план. Тези тенденции и процеси са стабилна основа и същевременно обещаваща перспектива за разгръщането на модерно интердисциплинарно обучение, основано на историческото познание и доразвито, същностно и в качествен план, чрез многообразието на културното наследство.

Учебният план включва задължителни дисциплини от областите на историята, културното наследство и педагогиката. Историческите дисциплини са обособени в три тематични направления: „История на България“, „Обща (световна) история“ и „История на балканските народи“. Сред основополагащите дисциплини при формирането на бъдещите историци са: История на България, История на Стария свят, Тракология, Средновековна обща история, История на Византия, Нова история, Съвременна история и др. Дисциплините, свързани с културното наследство, представят материалното и нематериалното културно наследство, с акценти върху археологическо, архитектурно и индустриално наследство, но също така и върху знания и умения на общностите, традиции и иновации, празници и фестивали, религиозни и локални култури и др. Профилиращите дисциплини от областта на историята и културното наследство дават възможност за формиране на специфични познания и умения, адресирани към богатството и многообразието на различните видове културни наследства. От друга страна, културното наследство се разглежда едновременно и като ценност, и като средство за изграждане на идентичности и спояване на социалната тъкан.

В учебния план са предвидени избираеми и факултативни дисциплини, които дават възможност на студентите да задълбочат своите познания по интересувачи ги исторически проблеми, отделни аспекти на културната история, културното наследство и чуждоезиковата подготовка. Изучават се набор от курсове, които дават педагогическа правоспособност на завършилите (с квалификация „учител по история“ и възможност за реализация като педагог в музей/галерия).

Характерна особеност на учебния план е практическата насоченост на обучението, осигурено чрез организирани практикуми, които са гаранция за прилагане на теоретичните знания в реална работна среда и превръщането им в практически умения и компетенции. Под формата на летни практики са създадени условия за практическа дейност в музеи, галерии, исторически архиви, културни институции, на археологически обекти или в етноложки проучвания. Предвидени са и учебни екскурзии съобразно профила на специалността.

Студентите, които се дипломират успешно, могат да се реализират като специалисти историци, уредници и музейни педагози; като специалисти в областта

на културното наследство; като висококвалифицирани учители по история. Придобитите знания и специфични изследователски умения дават стабилна основа за успешна кариера още в сферата на научните и културните институти, висшето образование, туризма, медиите и администрацията; във фондации и неправителствени организации.

Същите могат да надградят придобито професионално образование в различни магистърски програми, които разширяват професионалния им профил и ги правят по-конкурентни на пазара на труда.

На студентите е осигурен пълен достъп до информационни източници относно предлаганото обучение и възможностите за следващо развитие.

Специфични изисквания за прием

Приемът се осъществява на базата на:

- **ушесторена оценка** от организирания от Университета **кандидатстудентски изпит** по История на България или Български език, или Английски език, или Немски език, или Френски език, или Испански език;
- или **ушесторена оценка от държавен зрелостен изпит** по История и цивилизации или Български език и литература, или Английски език, или Немски език, или Френски език, или Испански език, или Италиански език, или Руски език, или География и икономика, или Философия, или Предприемачество;
- или **ушесторена оценка от олимпиади** или национални и регионални състезания, признавани от ФИФ при ПУ, по История и цивилизации или Български език и литература, или Английски език, или Немски език, или Френски език, или Испански език, или Италиански език, или Руски език, или Философия, или Гражданско образование.

Ред за признаване на предходно обучение

Стандартен административен ред, регламентиран от ПУ

Квалификационни изисквания и правила за квалификация

За придобиване на квалификацията са необходими 250 кредита, от тях 184 кредита от задължителните дисциплини (включително практика), 54 кредита от избираемите и факултативните дисциплини и 10 кредита за държавни изпити.

Профил на специалността

Обучението в специалност „История и културно наследство” се организира в три модула:

- Модул А – „Задължителни дисциплини“;
- Модул Б – „Избираеми и факултативни дисциплини“;
- Модул В – „Учебни практики“;

Модул А „Задължителни дисциплини“ е базов за обучението в специалността и включва 47 дисциплини (общо 2250 часа, от които 1245 лекции, 615 часа семинари, 360 практикуми и 30 хоспитиране), които са задължителни за всички студенти. Дисциплините се изучават през целия период от обучението и носят 184 кредита.

В Модул А се включват всички основни исторически, профилиращи и педагогически дисциплини, като е осигурен необходимият баланс между тях с цел гарантиране на фундаменталната подготовка на бъдещите историци — специалисти по културно наследство и учители по история. В рамките на този модул са

обособени три основни блока от изучаваните дисциплини: блок „История“, блок „Културно наследство“ и блок „Педагогическа подготовка“

Основните исторически дисциплини дават задълбочени знания относно общоисторическите процеси, политическите събития, формирането на държавността и институциите, управленските традиции, социално-икономическите процеси и културните постижения в национален, балкански и световен контекст. Тук се акцентира върху придобиване на фундаментална широкопрофилна подготовка, в съответствие с държавните изисквания. Дисциплините, свързани с културното наследство, представят материалното и нематериалното културно наследство, с акценти върху археологическо, архитектурно и индустриално наследство, но също така и върху знания и умения на общностите, традиции и иновации, празници и фестивали, религиозно, локално и др. Профилиращите дисциплини от областта на историята и културното наследство дават възможност за формиране на специфични познания и умения, адресирани към богатството и многообразието на различните видове културни наследства. От друга страна, културното наследство се разглежда едновременно и като ценност, и като средство за изграждане на идентичности и спояване на социалната тъкан. Двете основи на обучението се разглеждат и изучават в тясна взаимна обвързаност, основана на хронологическия подход и на на тематичното съдържание на предлаганите дисциплини. Изборът и хорариумът на задължителните дисциплини при обучението на студентите се определя и с оглед възможността да придобият професионална квалификация „учител по история“ и компетенции за работа като педагог в музей или в галерия. В тази връзка са предвидени набор от педагогически и методически дисциплини, които дават възможност на студентите да придобият необходимите знания и умения съгласно Наредбата за държавните изисквания за придобиване на професионална квалификация „учител“, обнародвана в ДВ, бр. 89/11.11. 2016 г. (изм. и доп. ДВ, бр.10/5.02.2021 г.).

Модул Б „Избираеми и факултативни дисциплини“ включва 18 дисциплини (общо 600 часа, от които 420 часа лекции и 180 часа семинари), които са избираеми за всички студенти. Дисциплините са разположени във всички семестри в рамките на четиригодишното обучение, и носят 54 кредита.

Модул Б има за цел да позволи на студентите сами да насочат и задълбочат своите образователни и научни интереси чрез реален избор на учебни дисциплини. Избираемите дисциплини надграждат и развиват познанията и уменията, като осигуряват специфични знания и компетентности от областта на културното и историческото наследство, необходими в практическата реализация на бъдещите специалисти. Факултативните дисциплини дават възможност за избор на чуждоезиково обучение или спорт според интересите на студентите.

Модул В „Учебни практики“ включва 2 учебни летни практики, съответно след I и II курс, които могат да се проведат в музеи, галерии, исторически архиви, културни институции, на археологически обекти или в етнологички проучвания, под ръководството на преподаватели от направление/специалността. Модул „Учебни практики“ е с обем от 60 часа, които носят 6 кредита.

Освен това в учебния план присъстват спорт и изискуемите за педагогическа правоспособност практически дейности хоспитиране, текуща педагогическа практика и стажантска практика. В съгласие с профила на специалността, в края на следването се включва и практикум „Културни маршрути и културни коридори“, а сред факултативните дисциплини се предлагат и практическите семинари „Културно наследство“ и „Педагогика на музейната/галерийната дейност“. Чрез тях практическите дейности в специалността възлизат на 465 часа.

Учебните дисциплини завършват с текуща оценка или полагането на изпит, с което се дава възможност за комплексна, интердисциплинарна и задълбочена подготовка на дипломираните историци — специалисти по културно наследство и учители по история.

Основни резултати от обучението

Завършилите специалност „История и културно наследство“ придобиват следните знания, умения и компетентности:

Знания:

- владеят основния терминологичен и категориален апарат на историческата наука;
- притежават и демонстрират знания за професионално разбиране на познанието за националната, балканската и световната история през различните епохи;
- притежават знания от областта на културата и културното наследство с акцент върху националните, балканските и европейските измерения;
- познават и работят с термини, понятия и концепции в областите на материалното и нематериално културно наследство;
- подготвени са за професионална експертиза в областта на културното наследство и неговото представяне в музеи, галерии и in situ;
- подготвени са да разбират и прилагат утвърдените национални и европейски политики и добри практики в областта на културното наследство;
- притежават необходимите педагогически и методически знания за преподаване на история в сферата на образованието и за педагогическа дейност в музеи и галерии;
- притежават професионално-педагогическа подготовка на „учител по история“ и конкретни знания за преподаване, за взаимоотношения с учениците, за взаимоотношения с другите педагогически специалисти, за ролята на учителя като лидер в класната стая, за работа с родителите и семейната общност, за възпитателна работа, за работа в мултикултурна и приобщаваща училищна среда;
- притежават необходимите знания да продължат обучението си в по-висока степен, в съответствие със съвременните насоки и изисквания на науката.

Умения и компетентности:

- умения за използването на съвременни методи и подходи за селекция, идентификация и интерпретация на различни по вид исторически източници за решаване на различни професионални и социални задачи;
- умения за използване на съвременни методи и подходи за изучаване, идентификация и интерпретация и опазване на материалното и нематериално културно наследство;
- умения за идентифициране и анализиране на възможностите и потенциала на културните институти за реализирането на образователни програми в областта на материалното и нематериалното културно наследство;
- подготвени са да разбират, анализират и излагат в подходяща форма ретроспективната документна информация;
- професионално подготвени са за разбиране на политическите, социалните, икономическите и културните условия за развитието на обществото с цел установяване на устойчивите тенденции в историческата динамика и прогнозирането на бъдещото развитие;
- могат да прилагат придобитите знания и умения по начин, показващ професионален подход в тяхната работа;

- притежават компетенции аргументирано да разрешават проблеми в изучаваната област;
- могат да прилагат придобитите знания и умения в практическата реализация;
- могат да предоставят експертиза за особеностите на историческите и културни процеси и ролята на културното наследство пред специализирана и неспециализирана аудитория;
- притежават компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на "учителя по история" в областта на дидактиката, методиката на обучението и прилагането на информационни и комуникационни технологии в обучението;
- притежават компетентности по учебни дисциплини, в които се овладяват знания, развиват се умения и отношения, насочени към ефективно взаимодействие с учениците;
- притежават компетентности по учебни дисциплини, насочени към постигане на ефективност във взаимоотношенията между учителите и други педагогически специалисти за постигане както целите на обучението, така и на цели, свързани с личностното развитие на учениците;
- притежават компетентности по учебни дисциплини, в които се усвояват знания, развиват се умения и отношения за ролята на учителя като лидер в класната стая в активно сътрудничество с учениците;
- притежават компетентности по учебни дисциплини, в които се усвояват знания, развиват се умения и отношения за ефективно взаимодействие с родителите и други представители на семейната общност;
- притежават компетентности, свързани с професионално-педагогическата подготовка на "учителя по история" в областта на теорията и методиката на възпитанието; в областта на приобщаващото, интеркултурното и гражданското образование.

Професионален профил на завършилите

Студентите, които се дипломират успешно, могат да се реализират:

- като специалисти историци, уредници, екскурзоводи и педагози в национални, общински и частни музеи, галерии и колекции;
- като специалисти в областта на културното наследство в различни културни институции и организации, в читалища, в колекции на архиви и библиотеки, в неправителствени организации или в туристически фирми и организации;
- като висококвалифицирани учители по история в общообразователни училища и в училища по култура, съгласно Наредба № 12/01.09.2016 г., за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

Придобитите знания и специфични изследователски умения дават стабилна основа за успешна кариера още в сферата на научните институти, висшето образование, туризма, медиите и администрацията; във фондации и неправителствени организации.

Възможности за продължаване на обучението

Завършилите студенти могат да продължат обучението си в магистърски програми към професионалните направления „История и археология“ и „Социология, антропология и науки за културата“, а също и в специалности и допълнителни квалификации и от други направления.

Диаграма на структурата на курсовете с кредити

Легенда:

Аудиторни часове в семестъра: **АО** - общ брой, от тях **Л** - за лекции; **С**- за семинарни (упражнения); **Лб** - за лабораторни упражнения (практикуми).

Извънаудиторни часове в семестъра: **ИО** - общ брой, от тях: **Сп** - за самостоятелна работа/подготовка и др.

К - ECTS кредити; **Фо** - форма на оценяване (**И** - изпит; **ТО** - текуща оценка; **З** - заверка; **П** - продължава следващ семестър).

№	ECTS код	Учебна дисциплина	Аудиторни					Извън-аудиторни			Общо	К	Фо
			АО	Л	С	Лб	Х	ИО	Сп	---	О		
1-ви семестър													
1		Увод в историческото познание	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	ТО
2		История на Стария свят – I част	45	30	15	-	-	105	105	-	150	5	И
3		Основи на културното наследство	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	ТО
4		Фолклорна култура	45	30	15	-	-	105	105	-	150	5	И
5		История на религиите	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
6		Българска етнология	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
7		Спорт	30	-	-	30	-	30	30	-	60	2	ТО
8		Избираема дисциплина 1	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
Общо за 1-ви семестър			315	210	75	30	0	585	585	0	900	30	
2-ри семестър													
1		История на Стария свят – II част	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
2		Тракология	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
3		История на България (Средновековие) – I част	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
4		Общности и наследства	45	30	15	-	-	45	45	-	90	3	И
5		Информационни и комуникационни технологии в обучението и работа в дигитална среда	30	15	15	-	-	60	60	-	90	3	ТО
6		Спорт	30	-	-	30	-	30	30	-	60	2	ТО
7		Избираема дисциплина 2	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
8		Избираема дисциплина 3	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
9		Лятна практика 1	30	-	-	30	-	60	60	-	90	3	ТО
Общо за 2-ри семестър			345	195	90	60	-	555	555	-	900	30	
Общо за I-ва година			660	405	165	90	-	1140	1140	-	1800	60	
3-ти семестър													
1		История на България (Средновековие) – II част	60	30	30	-	-	90	90	-	150	5	И
2		Средновековна обща история – I част	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
3		История на Византия	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
4		Архивистика	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	ТО
5		Занаяти и индустриално наследство	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И

6		Психология	60	30	30	-	-	60	60	-	120	4	И
7		Спорт	30	-	-	30	-	30	30	-	60	2	ТО
8		Избираема дисциплина 4	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
Общо за 3-ти семестър			360	210	120	30	-	540	540	0	900	30	
4-ти семестър													
1		История на България (XV-XVII в.)	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
2		Средновековна обща история – II част	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
3		Книжовното наследство на Българското средновековие	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
4		Музеи и наследства (с учебна екскурзия)	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	ТО
5		Управление на културното наследство	45	30	15	-	-	45	45	-	90	3	ТО
6		Спорт	30	-	-	30	-	30	30	-	60	2	ТО
7		Избираема дисциплина 5	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
8		Избираема дисциплина 6	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
9		Лятна практика 2	30	-	-	30	-	60	60	-	90	3	ТО
Общо за 4-ти семестър			345	210	75	60	0	555	555	0	900	30	
Общо за II-ра година			705	420	195	90	0	1095	1095	0	1800	60	
5-ти семестър													
1		История на България (Възраждане)	75	45	30	-	-	75	75	-	150	5	И
2		Нова обща история – I част	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
3		История на балканските народи (XV-XX в.) – I част	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
4		Педагогика	60	30	30	-	-	90	90	-	150	5	И
5		Приобщаващо образование	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
6		Избираема дисциплина 7	45	30	15	-	-	75	75	-	120	4	И
7		Избираема дисциплина 8	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
8		Факултативна дисциплина 1	30	-	30	-	-	30	30	-	60	2	ТО
Общо за 5-ти семестър			360	225	135	-	-	540	540	-	900	30	
6-ти семестър													
1		История на България (1878-1944 г.) – I част	45	30	15	-	-	75	75		120	4	И
2		Нова обща история – II част	45	30	15	-	-	75	75		120	4	И
3		История на балканските народи (XV-XX в.) – II част	45	30	15	-	-	45	45		90	3	И
4		Методика на обучението по история	90	60	30	-	-	90	90	-	180	6	И
5		Хоспитиране	30	-	-	-	30	30	30	-	60	2	ТО
6		Нематериално културно наследство (пътуващ семинар)	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И
7		Въведение в музейната педагогика	30	30	-	-	-	60	60	-	90	3	И

[illegible]

3	Хералдика									
	Избираема дисциплина 4	30	30	0	0	60	60	90	3	И
1	Средновековна българска култура									
2	Византийското културно наследство по българските земи									
3	Култура и природа									
	Избираема дисциплина 5	30	30	0	0	60	60	90	3	ТО
1	Средновековна история на Балканския полуостров									
2	Нормативно-правна уредба на културното наследство									
3	Дигитализация на документалното културно-историческо наследство									
	Избираема дисциплина 6	30	30	0	0	60	60	90	3	ТО
1	Проблеми на проучването и опазването на археологическите паметници в градска среда									
2	Национална кухня – конструиране и употреби									
3	Култура и дигитална среда									
	Избираема дисциплина 7	45	30	15	0	75	75	120	4	И
1	Анализ на етнографски материали									
2	Културни и туристически организации									
	Избираема дисциплина 8	30	30	0	0	60	60	90	3	И
1	Исторически, архитектурни и етнографски обекти и комплекси									
2	Историография									
3	Интерпретация и визуализация на културното наследство									
	Избираема дисциплина 9	30	30	0	0	60	60	90	3	И
1	Религиозно многообразие и туризъм									
2	Езиково многообразие и наследство									
3	Културология									
4	Методология на проекти									
	Избираема дисциплина 10 („учител“ – 1 група)	30	30	0	0	60	60	90	3	И
1	Гражданско образование									
2	Дигитална компетентност и дигитална креативност									
3	Разработване на уроци за обучение в електронна среда									
	Избираема дисциплина 11 („учител“ – 2 група)	30	30	0	0	60	60	90	3	И
1	Културно-историческото наследство и пейзажът в обучението по история									
2	Иновативни методи в обучението по история									
3	Публична история и национална митология									
	Избираема дисциплина 12	45	30	15	0	75	75	120	4	И
1	Художествено наследство и галерии									
2	Краезнание – паметници на културата с национално и местно значение									
	Избираема дисциплина 13 („учител“ – 1 група)	30	30	0	0	60	60	90	3	И
1	Комуникативни умения в образователна среда									
2	Лидерство в образованието									
3	Управление на образователни институции									

